1)AMAÇ: Tehlikeli ve kimyasal maddelerin kullanılması, kontrolü, depolanması, taşınması, atıklarının uzaklaştırılması, taşınırken dökülmesi, saçılması veya temas halinde yapılması gerekenlerin planlanması ve eğitim standartlarının belirlemesidir. Tehlikeli ve kimyasal madde kazalarını önleyerek, çalışanlara ve çevreye verebileceği zararları engellemektir.

2)KAPSAM: Bu talimat tehlikeli maddelerin bulunduğu Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığına bağlı tüm sağlık tesislerinde (hastane, kadın doğum ve çocuk hastaneleri, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri, ADSM/ADSH vb. hastaneler) özellikli birimlerde (acil, ameliyathane, yoğun bakım, doğumhane vb), servis ve eczanede bulunan tüm depolar ve bu maddelerin kullanıldığı atık üreten tüm birimler. Yüksek riskli ilaçların yönetimini kapsar.

3) KISALTMALAR:

4)TANIMLAR:

➢ **Tehlikeli Madde :** Patlayıcı, oksitleyici, çok kolay alevlenir, kolay alevlenir, alevlenir, çok toksik, toksik, zararlı, aşındırıcı, tahriş edici, hassaslaştırıcı, kanserojen, mutajen, üreme sistemine toksik ve çevre için tehlikeli özelliklerden en az birine sahip maddeler ve müstahzarları.

➢ **Patlayıcı Madde :** Hararet veya şok tesiri ile kimyasal değişikliğe uğrayan, yüksek derecede ısı, çok hacimde gaz meydana getiren, katı, sıvı veya gaz halindeki kimyasal maddelerdir.

➢ **Oksidan Madde** : Oksitleyici madde, özellikle yanıcı maddelerle olmak üzere diğer maddeler ile de temasında önemli ölçüde ekzotermik reaksiyona neden olan maddelerdir.

➢ **Yanıcı Madde** : Kolay alev alabilen maddeler, hava ile temasında alevlenebilen, ateş kaynağı ile kısa süreli temasta hemen yanabilen, çok düşük parlama noktasına sahip olan veya su ile temasında çok kolay alevlenir gaz yayan maddeler ve müstahzarlardır.

➢ **Parlayıcı Madde** : Ani kimyasal değişime giren reaktif stabil olmayan maddelerdir.

➢ **Toksik Madde/Çok Toksik Madde**: Hücrelere ve yaşayan dokulara kimyasal, biyokimyasal ya da radyoaktif nitelikte zararlar veren her türlü maddelerdir.

➢ **Zararlı Madde** : Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında veya deri yoluyla emildiğinde insan sağlığı üzerinde akut veya kronik hasarlara veya ölüme neden olabilen maddelerdir.

➢ **Tahriş Edici Madde** : Mukoza veya cilt ile direkt olarak ani, uzun süreli veya tekrarlanan temasında deride hasar oluşturabilen, aşındırıcı olarak sınıflandırılmayan maddelerdir.

➢ **Korozif Madde** : Dokuda görünür veya geri dönüşümü olmayan hasar oluşturabilen maddelerdir. ➢ **Ekotoksik Madde** : Çevrenin bir veya daha fazla kesimi üzerinde ani veya gecikmeli zararlı etkiler gösteren veya gösterme riski taşıyan madde ve preparatlardır.

5) SORUMLULAR:

• Hastane Yönetimi

• Medikal depo çalışanları

• Servis sorumlusu ve çalışanları

• Özellikli birim sorumlusu (yoğun bakım sorumlusu, ameliyathane sorumlusu vb) ve çalışanları

• Hekim ve tüm yardımcı sağlık personelleri (hemşire, anestezi teknisyenler vb.)

Tehlikeli maddelerin depolanması, taşınması, kullanılması ve uzaklaştırılması aşamalarında görev yapan tüm sağlık tesisi personeli.

6)FAALİYET AKIŞI:

Tehlikeli Maddelerin Depolanması ve Taşınması

Tehlikeli maddelerin kuruma kabulü Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair

Yönetmeliği”ne uygun

olarak yapılır.

Ürünü teslim alan ilgili kişilerce “Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve

Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik’te belirtilen etiketleme ilkelerine uygun etiketlenmiş olmasına dikkat edilir.

Tehlikeli maddeler hastaneye gelen yük arabalarından depoya taşınırken mümkünse hasta ve çalışanların bulunmadığı

alanlar kullanılır.

Kimyasal maddeler karanlık, nemsiz, serin ve iyi havalandırılan yerlerde saklanır.

Depolarda bulunan kimyasalların tehlikeli madde envanter listesindeki sınıflandırmaya uygun etiketlenmesine özen

gösterilir. Etiketler kolay çıkmayacak şekilde yapıştırılmalı, net ve açıkça okunur şekilde olmalıdır.

Tehlikeli maddelerin bulunduğu tüm birimlerde depo yerleşim planı bulunur.

Bir arada bulundurulmaması gereken maddeler ayrı raflara yerleştirilmeli ve yanıcı, parlayıcı maddeler elektrik

prizlerinden, ısı kaynaklarından ve güneş ışığından uzak depolanmalıdır.

Tüm büyük şişeler, tüm güçlü asit ve alkali şişeleri zemine yakın seviyede ve etrafı tutamaklı raflara yerleştirilir. Depo alanlarında dökülme ve saçılmalarda kullanılacak temizleme kiti ve dökülme sonrasında müdahale edecek görevliler

için özel kıyafetleri bulundurulur.

Zehirli maddelerin depolanması ve taşınması sırasında mutlaka eldiven kullanılmalı, sonrasında eller yıkanmalıdır. Taşıma görevlisi kimyasalın riskleri hakkında bilgilendirilmelidir.

Taşıma görevlisi kimyasalın risklerine göre kişisel koruyucu ekipman giymelidir.

Kimyasallar taşınırken aşırı yüklemeden kaçınılmalıdır.

Farklı gruplar bir arada taşınmamalıdır. Kimyasallar; organik, inorganik, oksitleyici, indirgeyici, asit, baz ve parlayıcılar

olarak ayrı ayrı taşınmalı ve saklanmalıdır.

Kimyasal madde içeren şişeler hiçbir şekilde boyun kısımlarından tutularak taşınmamalıdır.

Tehlikeli Maddelerin Dökülmesi Saçılması Durumunda Yapılacaklar

Tehlikeli madde saçılması halinde öncelikle ürün güvenlik bilgi formunda belirtildiği gibi hareket edilir. Kişisel koruyucu malzemeler, göz yıkama ve acil dökülme seti, tehlikeli maddelerin kullanıldığı

ve depolandığı alanlarda bulundurulmalıdır.

Olay yerinde kalan kişi tarafından başka kişilerin zarar görmemesi için gerekli önlemler alınır, gerekirse odaya giriş

kısıtlanır.

Dökülmenin olduğu bölümün kapıları kapatılarak ve uyarı yazısı asılarak dökülme bölgesi izole edilmelidir. Dökülen maddeyi solumaktan kaçınılır. Mümkünse ortam havalandırılır.

Dökülen kimyasalın yayıldığı bölge sınırlandırılmalıdır.

Çalışma alanındaki personel uyarılmalı, dökülen madde yanıcı ise bütün alev kaynakları söndürülür, odadaki gaz kesilir,

kıvılcım çıkarabilecek elektrikli aletler kapatılır.

Dökülen madde temizlenmeye başlanmadan önce mutlaka lastik eldiven ve lastik bot giyilmeli, gözlük takılmalıdır. Dökülen malzemeyle kontamine olmuş faraş, absorban, atık kovası, süpürge gibi malzemeler uygun atık kutusuna

atılmalıdır.

Temizlik personeline dökülen malzemenin ne olduğu net bir şekilde ifade edilir. Gerekli önlemler alınarak temizlik

yapılması sağlanır.

Tehlikeli maddelere maruz kalınması durumunda;

√ Çalışma alanındaki tüm personel uyarılmalıdır.

√ Etkilenmiş vücut bölgeleri 15-20 dakika yıkanmalıdır.

√ Kontamine giysileri hemen çıkarınız ve sızdırmaz poşete koyarak ağzını sıkıca kapatınız.

√ Etkilenmiş vücut bölgelerini 15-20 dakika yıkayın.

√ Temizlik sorumlusuna haber verilmeli, gerekirse hekime başvurulmalıdır.

√ Dökülme veya maruziyet sonrası birim sorumlusu tarafından “Olay Bildirim Formu” doldurularak “Tesis Yönetim ve Güvenliği Komitesine” iletilir. Gerekli araştırma yapılarak düzeltici ve önleyici faaliyetler kalite birimi tarafından yapılır.

Göze Kimyasal Madde Sıçraması Durumunda;

√ Tahriş olmamış göz korunmalı, kimyasal maddeye maruz kalmış göz su ya da SF ile en az 15-20 dakika yıkanmalıdır. √ Yıkamanın etkinliği açısından varsa kontakt lensler hemen çıkarılmalıdır.

√ Yıkama esnasında kimyasalın diğer göze bulaşması engellenmelidir.

√ Steril veya temiz bir yara bezi ile kapatılmalıdır.

√ Mutlaka kurum hekimine başvurulmalıdır.

Kimyasal Yutulması Durumunda;

√ Ağzınızı hemen çalkalayın. Takma diş varsa çıkarın.

√ Kusmayacak kadar, yavaş yavaş su ya da süt için.

√ Kimyasal madde yutan kişiyi asla kusturmayın. Yutulurken boğazı ve yemek borusunu yakan bir madde (kostik soda gibi), kusturulmaya çalışılırken tekrar yanıklara neden olacaktır.

√ Kusan kişiyi, akciğerlere kusmuğun kaçmaması için baş aşağı tutun.

√ Bilinci yerinde olmayan kişiyi başı veya tüm vücudu mutlaka sol tarafa döndürün.

√ Kurum hekimine başvurun.

Zehirli Madde Solunması Durumunda;

√ Hastayı zehirli ortamdan uzaklaştırın ve temiz havaya ya da havalandırması iyi bir ortama çıkarın. √ Nefes durması durumunda (göğüs kafesi hareket etmiyor ve cilt rengi değişiyorsa) ağızdan ağıza ya da ağızdan buruna suni solunum yaptırın.

√ Acilen kazazedenin tıbbi destek alması için kurum hekimini ve Acil Servisi arayın.

Tehlikeli Maddenin Cilde Nüfuz Etmesi Durumunda;

√ Temas edilen bölge 10-20 dakika bol su ile yıkanmalıdır.

√ Eldiven ve kıyafetler su ile yıkandıktan sonra çıkarılmalıdır.

Tehlikeli Madde Atıklarının İmhası

Tehlikeli maddelerin atıkları, "İlaç ve Tıbbi Sarf İmha Talimatı"nda belirtilen prosedürlere göre yapılır.

7)İLGİLİ DÖKÜMANLAR:

1- Tehlikeli Madde Sembolleri

2- Tehlikeli Madde Envanter Listesi

3- İlaç ve Tıbbi Malzeme İmha Talimatı

4- Kaza-Olay Bildirim Formu